

Saarinen-Uutela Noora
Kemppainen Emma-Leena
Lepistö Petri

21.5.2025

Viite

Napsauta tähän ja kirjoita viite.

EU; Liikenne- ja televiestintäneuvosto 5.-6.6.2025

EU:n liikenne- ja televiestintäneuvosto kokoontuu Luxembourgissa 5.-6.6.2025. Suomea neuvoston kokouksissa edustaa liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne.

Liikenneneuvoston kokouksessa 5.6. on määrä saavuttaa poliittinen yhteisymmärrys asetukseen lentomatkustajien oikeuksista. Suomi voi hyväksyä poliittisen yhteisymmärryksen puheenjohtajan viimeimmän kompromissiehdotuksen perusteella, Suomen neuvottelutavoitteiden puitteissa.

Liikenneministerit käyvät myös periaatekeskustelun liikennekelpoisuuspaketista.

Lounaskeskusteluna liikenneneuvostossa on ilmastopolitiikan vaikutus liikenteeseen.

EU:n televiestintäministerit kokoontuvat 6.6. Televiestintäneuvostossa on määrä antaa neuvoston suositus kyberturvallisuuskriinhallintaa koskevasta EU:n suunnitelmasta (nk. Cyber Blueprint) sekä neuvoston päätelmät luotettavista ja häiriönsietokykyisistä yhteyksistä. Suomi voi hyväksyä suosituksen sekä päätelmät.

Televiestintäneuvostossa käydään lisäksi periaatekeskustelu satelliittiyhteyksistä strategisen riippumattomuuden osatekijänä.

Televiestintäministerien lounaalla käydään keskustelu tekoäly gigatehtaista osana Tekoälyn maanosa-toimintasuunnitelmaa.

Asialista:

Asetus lentomatkustajien oikeuksista; poliittinen yhteisymmärrys	s. 3
Liikennekelpoisuuspaketti; periaatekeskustelu	s. 8
Neuvoston suositus kyberturvallisuuskriin hallintaa koskevasta EU:n suunnitelmasta (nk. Cyber Blueprint)	s. 12
Neuvoston päätelmät luotettavista ja häiriönsietokykyisistä yhteyksistä	s. 15
Satelliittiyhteydet strategisen riippumattomuuden osatekijänä; periaatekeskustelu	s. 19

Oikeusministeriö

Perusmuistio

EU/944/2022-OM-21

Isoaho Johanna

16.5.2025

Asetus lentomatkustajien oikeuksista; poliittinen yhteisymmärrys

Kokous

Liikenneneuvosto 5.6.2025

Eduskuntatunnus

U 21/2013 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 13.3.2013 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä annetun asetuksen (EY) N:o 261/2004 ja matkustajien ja heidän matkatavarojensa ilmakuljetusta koskevasta lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuusta 9 päivänä lokakuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2027/97 muuttamisesta (COM/2013/0130 final).

Ehdotuksen käsittely neuvostossa on pysähtynyt useaan otteeseen. Puheenjohtajavaltio Puola käynnisti neuvottelut jälleen tammikuussa 2025 neuvoston ilmailutyöryhmässä. Puheenjohtajan viimeisin kompromissiehdotus on annettu 16.5.2025. Puheenjohtaja tavoittelee poliittista yhteisymmärrystä liikenneneuvostossa 5.6.2025. Neuvostokäsittelyn pohjana olevaa asiakirjaa ei ole perusmuistiota kirjoitettaessa saatavilla.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä poliittisen yhteisymmärryksen puheenjohtajan viimeisimmän kompromissiehdotuksen pohjalta Suomen neuvottelutavoitteiden (U 21/2013 vp ja UJ 5/2025 vp) puitteissa.

Valtioneuvoston U-kirjelmässä (U 21/2013 vp) on linjattu mm. seuraavaa:

- Valtioneuvosto pitää kannatettavana, että lentomatrustajien oikeuksiin liittyviä asetuksia uudistetaan, sillä erityisesti asetuksen (EY) N:o 261/2004 soveltamiseen on käytännössä liittynyt paljon tulkintaongelmia ja matrustajien on ollut sen johdosta monesti vaikeuksia saada asetuksen mukaiset oikeutensa toteutetuksi.
- Ainakin on tärkeää vielä arvioida kokonaisuutena vakiorvauksiin liittyviä säännöksiä siitä näkökulmasta, toteutuuko sääntelyssä kohtuullinen tasapaino matrustajien oikeuksien ja lentoliikenteenharjoittajien velvollisuuksien välillä.
- Matrustajien suojan tulee jatkossakin säilyä kokonaisuutena arvioiden korkeatasoisena.
- Kansallisilla viranomaisilla tulisi lisäksi säilyä viimekätinen mahdollisuus päättää eri tehtäviensä priorisoinneista kansalliset olosuhteet huomioon ottaen.

U-jatkokirjeessä (UJ 5/2025) valtioneuvoston kantaa on täsmennetty mm. seuraavasti:

- Valtioneuvosto katsoo, että asetuksen uudistaminen olisi kuitenkin tarpeellista saattaa loppuun, sitä koskevien tulkintaongelmien kuormittaessa runsaasti lentoliikenteenharjoittajia, matrustajia ja riidanratkaisuelimiä. Uudistamistyön loppuun saattamiseksi valtioneuvosto voisi kompromissiratkaisuna kannattaa uudistamista puheenjohtajan kompromissiesityksen tarkoittamalla tavalla tai vähäisin muutoksin, edellyttäen, että matrustajan oikeuksien ja lentoyhtiöiden taloudellisen taakan välillä säilyy riittävä tasapaino.
- Valtioneuvosto katsoo, että matrustajan kannalta vakiorvaukset eivät ole kuitenkaan asetukseen kirjatusta matrustajien oikeuksista keskeisin oikeus.
- Valtioneuvosto painottaa muiden, erityisesti häiriötilanteessa annettavaa apua koskevien säännösten tärkeyttä.
- Valtioneuvosto voi kannattaa asetukseen (EY) N:o 2027/97 ehdotettuja uudistuksia puheenjohtajan esittämässä muodossa, tai vähäisin muutoksin.

Pääasiallinen sisältö

Asetuksessa (EY) N:o 261/2004 säädetään lennolle pääsyn epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen yhteydessä lentomatrustajille annettava korvauksesta ja avusta.

Asetusta sovellettaisiin edelleen kaikkiin matrustajiin, jotka lähtevät EU:n alueelta, sekä matrustajiin, jotka lähtevät kolmannessa maassa sijaitsevalta lentoasemalta jäsenvaltion alueella sijaitsevalle ja perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla lentoasemalle ja jotka eivät ole saaneet etuuksia tai korvausta ja apua kyseisessä kolmannessa maassa, mikäli kyseisestä lennosta vastaa yhteisön lentoliikenteen harjoittaja. Ehdotuksen soveltamisalan muuttamisesta on käyty runsasta keskustelua neuvoston työryhmässä, mutta nykytilaan ei kuitenkaan puheenjohtajan viimeisimmässä tekstissä ehdoteta muutoksia.

Asetukseen N:o 261/2004 ehdotetaan sisällytettäväksi poikkeuksellisten olosuhteiden määritelmä, joka sisältäisi liitteeseen otettavan suuntaa antava luettelon yhtäältä poikkeuksellisia pidettävistä olosuhteista ja toisaalta sellaisista olosuhteista, joita ei ole pidettävä poikkeuksellisinä. Voimassa olevan asetuksen (EY) N:o 261/2004 sanamuodon mukaan vain peruutettujen lentojen matkustajilla sekä niillä matkustajilla, joiden pääsy lennolle evätään on oikeus vakiokorvauksiin, joista säädetään asetuksen 7 artiklassa. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön perustuva korvausoikeus myös viivästyneiden lentojen tilanteissa ehdotetaan kodifioitavaksi osaksi nyt uudistettavaa asetusta. Samalla korvauksiin oikeuttavia viivästysaikoja pidennettäisiin. Vakiokorvaukseen oikeuttavan viivästyksen pituus olisi yli 5 tuntia kaikilla EU:n sisäisillä matkoilla ja alle 3500 km:n pituisilla matkoilla sekä 9 tuntia sitä pidemmällä matkoilla. Vastaavat korvausten määrät olisivat 300 ja 500 euroa.

Ehdotuksessa esitetään muutettavaksi uudelleenreititystä koskevia säännöksiä. Matkustajalla olisi muun muassa oikeus viivästyksen ylittäessä tietyn tuntimäärän uudelleenreitittää itse itsensä ja saada siitä aiheutuneet kustannukset korvattua. Ehdotuksella selkeytettäisiin matkustajien oikeuksia huolenpitoon (mm. ateriat, majoitus). Ehdotuksella rajoitettaisiin matkustajan oikeutta majoitukseen verrattuna voimassa olevan asetuksen mukaisiin matkustajanoikeuksiin. Rajoituksia koskevia säännöksiä ei kuitenkaan sovellettaisi tiettyihin erityisryhmiin. Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi artikla, joka koskisi liityntälennolta myöhästyneiden matkustajien oikeuksia. Näissä tilanteissa lentoyhtiö, joka vastaa viivästyneestä lennosta, olisi vastuussa avunannosta ja uudelleenreitityksestä sekä mahdollisesta vakiokorvauksesta.

Asetukseen ehdotetaan myös otettavaksi uudet erityiset säännökset matkustajan oikeuksista kenttäalueella odottamisen tapauksissa. Uutena oikeutena ehdotuksen mukaan matkustajalta ei tulisi evätä pääsyä paluulennolle sen perusteella, että hän ei ole käyttänyt meno-paluulipun menomatkaa. Lentoasemien, joiden vuotuinen matkustajamäärä on ollut vähintään viisi miljoonaa matkustajaa, on varmistettava, että käytetään useiden lentojen tai merkittävää määrää matkustajia koskevien samanaikaisten häiriötilanteiden varalta laadittua valmiussuunnitelmaa. Ehdotuksella lisättäisiin myös lentoliikenteen harjoittajan ja välittäjän tiedonantovelvollisuuksia ja lisättäisiin velvollisuus valitusten käsittelymekanismiin. Teksti sisältää myös valvontaviranomaista ja riidanratkaisua koskevat säännökset sekä säännöksen komission uudelleenarvioinnista.

Asetukseen (EY) N:o 2027/97 ehdotetaan lisättäväksi erityissäännöksiä lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuusta liikuntarajoitteisen henkilön apuvälineen osalta. Ehdotuksella pyritään myös varmistamaan, että matkustajat saisivat nykyistä paremmin tiedot sallituista matkatavaramääristä sekä mahdollisesti perittävistä lisämaksuista. Ehdotukseen sisältyy ilman lisämaksua matkustamossa kuljetettavan henkilökohtaisen tavarankokoa ja käsimatkatavaran kokoa koskeva uusi säännös sekä soittimia koskevia erityissäännöksiä. Lentoliikenteen harjoittajat veloitettaisiin hyväksymään pienemmät soittimet matkustamoon ja rahtitilassa kuljetettaessa lähtökohtana olisi, että matkustajan pyynnöstä soitin olisi kuljetettava rahtitilan lämpimässä osassa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Asetusehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 100 artiklan 2 kohta, jonka mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen antaa meri- ja lentoliikennettä koskevat aiheelliset säännökset. Ehdotusta käsitellään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä ja neuvosto tekee asiassa päätöksen määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Lentomatikustajien oikeuksia koskevasta komission ehdotuksesta COM(2013)0130 on muodostettu TRAN-valiokunnan raportin pohjalta parlamentin 1. lukemisen kanta 5.2.2014.

Kansallinen valmistelu

EU22-liikennejaosto, 22.5.2025

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 28.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 28.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asetuksen säännökset ovat valtaosaltaan suoraan sovellettavaa oikeutta.

Asetusehdotus koskee kuluttajien ja muiden matkustajien suojaa, joten se kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 10 ja 41 kohdan mukaisesti.

Taloudelliset vaikutukset

Matkustajan näkökulmasta korvausta maksettaisiin korvaukseen oikeuttavan tuntimäärän noston johdosta aiempaa harvemmissä tilanteissa. Toisaalta alimpien korvausten määrät nousisivat. Ehdotuksella olisi vaikutusta myös vammaisille ja liikuntarajoitteisille matkustajille erityisesti sitä kautta, että arvokkaasta apuvälineestä maksettavan korvauksen voisi aiempaan verrattuna saada ilmoitettuun arvoon perustuen.

Lentoyhtiöille sääntelyn aiheuttaman kustannukset tulisivat mahdollisesti laskemaan vakiorvauusten lukumäärän vähentymisen sekä riidanratkaisuun liittyvien kustannusten vähentymisen vuoksi.

Viranomaiselle aiheutuvaa hallinnollista taakkaa on neuvottelujen aikana saatu pienennettyä verrattuna alkuperäisen vuoden 2013 ehdotuksen yhteydessä U-kirjelmässä (U 21/2013 vp) kuvattuihin vaikutuksiin. Muutokset saattavat vaikuttaa siten, että kuluttajariitalautakuntaan tehtävien valitusten lukumäärä laskee. Myös tuomioistuimen ratkaistavaksi saatettavien riita-asioiden määrä saattaisi laskea.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asetuksen käsittelyssä on huomioitava, että asetusta ehdotetaan muutettavaksi samaan aikaan nk. Omnibus-ehdotuksessa COM (2023) 753 final.

Asiakirjat

7503/2/25 REV 2

7503/25 ADD 1 REV 2

7503/25 ADD 2 REV 2

7503/25 ADD 3 REV 2
7503/25 ADD 4 REV 2

Neuvostokäsittelyn pohjana olevaa asiakirjaa ei ole vielä laadintahetkellä saatavilla.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Johanna Isoaho, OM, johanna.isoaho(a)gov.fi, puh. 0295150297

VAHVA-tunnus

EU/944/2022

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Liikenne- ja viestintäministeriö

Perusmuistio

EU/594/2025-LVM-6

Aaltonen Esa, Jenni Rantio

20.5.2025

Liikennekelpoisuuspaketti; periaatekeskustelu

Kokous

Liikenneneuvosto 5.6.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi esityksensä ns. liikennekelpoisuuspaketista 24.4.2025. Neuvottelut komission ehdotuksista ovat käynnistyneet neuvoston maaliikennetyöryhmässä Puolan puheenjohtajakaudella loppukeväästä 2025. Ehdotusten käsittely jatkuu Tanskan puheenjohtajakaudella, vuoden 2025 toisella puoliskolla.

Liikennekelpoisuuspaketista käydään periaatekeskustelu liikenneneuvoston kokouksessa 5.6.2025.

Suomen kanta

Valtioneuvoston kanta on muodostettu U-kirjelmällä (EU/592/2025, EU/594/2025), joka annetaan eduskunnalle 28.5.2025.

Valtioneuvosto suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti ehdotusten tavoitteeseen edistää liikenneturvallisuutta päivittämällä sääntely vastaamaan ajoneuvoteknistä kehitystä sekä vähentää liikenteen haitallisia ympäristövaikutuksia. Valtioneuvosto kannattaa myös ehdotusten tavoitetta lisätä digitalisaatiota ja ajoneuvodatan saatavuutta sekä yhtenäistää ajoneuvojen rekisteritietoja ja kehittää EU-jäsenmaiden välistä tiedonvaihtoa.

Erityisesti ajoneuvodatan saatavuuden lisäämiseen liittyvien ehdotusten osalta tulee valtioneuvoston näkemyksen mukaan kuitenkin pyrkiä varmistumaan siitä, että datan saatavuutta koskevat menettelyt sisämarkkinoilla muodostuvat yhtenäisiksi ja tukevat sisämarkkinoiden toimintaa.

Komission ehdottamien uusien menettelyjen osalta tulisi lähtökohtaisesti välttää tai vähentää menettelyjen monimutkaisuutta. Yleisesti valtioneuvosto katsoo, että esityksen jatkokäsittelyssä tulisi varmistaa, ettei direktiivien kansallisesta täytäntöönpanosta aiheutuisi kohtuuttomia kustannuksia viranomaisille tai kansalaisille. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että viranomaisille esitetyissä lisätehtävissä voidaan hyödyntää olemassa olevia rakenteita ja että niistä ei aiheudu tarpeetonta hallinnollista taakkaa. Valtioneuvosto katsoo, että komission esittämästä moottoripyörien katsastusvelvollisuudesta tulisi voida poiketa kansallisesti jatkossakin. Tämä olisi tarkoituksenmukaista etenkin maissa, joissa moottoripyörien tekniset viat eivät aiheuta liikennekuolemia ja joissa on muita vaihtoehtoisia lisäkeinoja moottoripyöräilyn liikenneturvallisuuden varmistamiseksi. Toissijaisesti valtioneuvosto katsoo, että jos katsastusvelvollisuudesta ei voida kansallisesti poiketa, neuvotteluissa tulee varmistaa mahdollisimman suuri kansallinen liikkumavara moottoripyörien katsastusten aikaväleihin ja sisältöön.

Lähtökohtaisesti valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti komission pyrkimykseen edistää vapaata liikkuvuutta mahdollistamalla tilapäiset katsastukset toisessa jäsenvaltiossa. Jatkokäsittelyssä tulisi kuitenkin tarkastella mahdollisuutta menettelyn vapaaehtoisuudelle jäsenvaltioissa.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että jäsenvaltioissa kokeillaan ja otetaan käyttöön hyviä käytänteitä, jotka tehostavat tienvarsivalvontaa. Valtioneuvosto suhtautuu kuitenkin kriittisesti direktiivissä velvoittaviksi säädettäviin tienvarsitarkastuksia koskeviin kansallisiin tavoitteisiin. Ehdotettua tavoitteiden tasoa tulisi myös tarkastella jatkokäsittelyssä. Lisäksi valtioneuvosto katsoo, että uuden päästöjen etävalvontateknologian käyttöönotto vaatisi vielä toiminnan kokeilemista ja pilotointia jäsenvaltiossa ennen täysimääräistä käyttöönottoa. Määrien sijaan voisi tavoitteena tarkastella toimien vaikuttavuutta liikenneturvallisuuteen.

Pääasiallinen sisältö

Komission ehdotus liikennekelpoisuuspaketiksi sisältää kolme lainsäädäntömuutosehdotusta: katsastusdirektiivin päivitys, tienvarsitarkastusdirektiivin päivitys ja rekisteröintitodistusdirektiivin päivitys

Komissio ehdottaa seuraavia muutoksia katsastusdirektiiviin: Moottoripyörille (ei mopille ja kevytmoottoripyörille) tulisi pakollinen määräaikaikatsastus. Katsastuksen aikalvälit ja tarkastettavat kohteet jäsenvaltio saisi kuitenkin päättää itse. Ajoneuvojen matkamittarilukemia tulisi kerätä laajemmin huollon yhteydessä. Valmistajien tulisi toimittaa verkottuneista ajoneuvoista kerättävä mittarilukema kansalliseen rekisteriin kolmen kuukauden välein. Katsastustodistus annettaisiin ensisijaisesti digitaalisessa muodossa, ja paperinen todistus tulisi antaa pyynnöstä. Digitaalinen todistus annettaisiin eurooppalaiseen digitaalisen identiteetin lompakkoon, jonka käyttöönottoa vasta valmistellaan. Lisäksi katsastuksessa tehtäviin tarkastuksiin ja päästötesteihin tulisi muutoksia.

Komissio ehdottaa seuraavia muutoksia tienvarsitarkastusdirektiiviin: Jäsenvaltioiden tulisi ottaa käyttöön tienvarsitarkastuksissa melun ja päästöjen etähavainnointi, joka koskisi kaikkia ajoneuvoja. Pakettiautot tulisivat teknisten tienvarsitarkastusten piiriin raskaiden ajoneuvojen lisäksi. Jäsenvaltioiden tulisi hyväksyä sähköiset todistukset tienvarsitarkastuksissa osoituksina vaatimusten täytymisestä. Päivityksiä tienvarsitarkastuksen arviointi-, testi- ja menettelyvaatimuksiin.

Komissio ehdottaa seuraavia muutoksia rekisteröintitodistusdirektiiviin: Soveltamisala laajenisi koskemaan rekisteröintiasiakirjojen muodon ja sisällön lisäksi kansallisiin ajoneuvorekistereihin tallennettavaa dataa sekä jäsenvaltioiden välistä tiedonvaihtoa. Ajo-

neuvon rekisteröintitodistus tulisi antaa digitaalisessa muodossa ja fyysinen todistus tulisi antaa vain pyynnöstä. Direktiivissä säädettäisiin uusista pakollisista tiedoista, jotka jäsenvaltion tulisi lisätä kansalliseen ajoneuvorekisteriin.

Katsastusdirektiivin muutokset vaikuttaisivat kansalaisiin, katsastusyrittäjiin ja Liikenne- ja viestintäviraston toimintaan. Muutokset todennäköisesti aiheuttavat katsastuksen hintaan nousupaineita. Tienvarsitarkastuksen muutokset vaikuttaisivat erityisesti poliisin ja Poliisihallituksen mutta myös Liikenne- ja viestintäviraston toimintaan. Ne lisäävät poliisin kustannuksia, ja lisäksi ehdotettuun etähavainnointiin liittyy epävarmuuksia käytettävissä olevan teknologian suhteen. Rekisteröintitodistusdirektiivin muutoksilla olisi vaikutuksia kansalaisiin todistusten saajina, mutta myös Liikenne- ja viestintäviraston toimintaan.

Puheenjohtajan tausta-asiakirjaa liikenneneuvoston politiikkakeskusteluun ei ole jaettu.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotusten oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 91 artiklan 1 kohta. Sen c alakohdassa säädetään siitä, että EU:lla on toimivalta toteuttaa toimenpiteitä liikenneturvallisuuden, mukaan lukien tieliikenteen turvallisuuden, parantamiseksi. Ehdotuksia käsitellään tavallisessa lainsäätämismenettelyssä, ja neuvosto päättää niistä määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Ehdotuksen käsittely ei ole alkanut Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

EU22-liikennejaosto 22.5.2025.

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 28.5.2025.

Eduskuntakäsittely

SuV, 28.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ehdotus koskee tieliikennettä, joka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 21 kohdan mukaan kuuluu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Periaatekeskustelulla ei ole taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan tausta-asiakirjaa ei ole jaettu.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Esa Aaltonen, +358 50 560 8692, LVM
Jenni Rantio, +358 29 5342205, LVM

VAHVA-tunnus

EU/594/2025
EU/592/2025

Liitteet -

Viite -

Neuvoston suositus kyberturvallisuuskriisinhallintaa koskevasta EU:n suunnitelmasta

Kokous

Televiestintäneuvosto 6.6.2025

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 24.2.2025 ehdotuksen neuvoston suositukseksi kyberturvallisuuskriisinhallintaa koskevasta EU:n suunnitelmasta (COM (2025) 66 final).

Ehdotusta neuvoston suosituksesta käsiteltiin horisontaalisessa kybertyöryhmässä 3.3.2025-12.5.2025 ja sen sisällöstä saavutettiin yksimielisyys työryhmässä 12.5.2025. Suositusta käsiteltiin Coreper I -kokouksessa 21.5.2025. Neuvoston suositus on tarkoitus hyväksyä televiestintäneuvoston kokouksessa 6.6.2025.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä neuvoston suosituksen.

Kyberuhkien osalta Suomi painottaa yhtenäisen lähestymistavan, tiedonvaihdon ja yhteisen tilannekuvan sekä kriisivasteen tärkeyttä Euroopalle kyberturvallisuushaasteisiin vastaamiseksi. Suomi katsoo, että on sen edun mukaista vahvistaa kyberturvallisuutta myös EU:n yhteisillä toimilla, ja hakea ja hyödyntää kansallisten ja unionin tason toimien välisiä synergioita. (U 20/2023 vp)

Suomi kannattaa toimia, jotka edistävät jäsenmaiden välistä tietojenvaihtoa kyberturvallisuuspoikkeamista. Suomi kuitenkin toteaa, että uusien tilannekuva- ja

tiedonvaihtotoimintojen perustamisessa tulee välttää päällekkäisyyksiä olemassa olevien toimintojen kanssa. (U 20/2023 vp)

Suomi korostaa säännöllisen harjoittelun merkitystä ja katsoo, että harjoitustoimintaa, mukaan lukien neuvoston ja instituutioiden johdon tasolla, on vahvistettava. (E 32/2024 vp)

ENISAn tehtävien tulisi keskittyä toimenpiteisiin, joilla saadaan EU-tasolla erityistä lisäarvoa, kuten kansallisen tilannetietoisuuden täydentäminen tai jäsenvaltioiden yhteistyön ja vapaaehtoisen tiedonvaihdon tukeminen. (E 4/2025 vp)

Suomi suhtautuu myönteisesti Niinistön raportissa esitettyyn mahdollisuuteen vakavimmissa kriiseissä vahvistaa EU:n ja Naton yhteistoimintaa ja tiedonvaihtoa. (E 35/2025 vp)

Suomi pitää tärkeänä siviili-sotilasyhteistyön vahvistamista ja lisäämistä kaikilla tasoilla. (E 35/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston suosituksella on tarkoitus tuoda aiemmassa komission suosituksessa koordinoitua reagoinnista laajamittaisiin kyberturvallisuuspoikkeamiin ja -kriiseihin ((EU) 2017/1584), jossa määritellään tavoitteet ja yhteistyölaaja-alaisten kyberturvallisuuspoikkeamien ja kriisien hallinnalle EU:ssa, esitetyt toiminnan puitteet ajan tasalle. Uudessa suosituksessa otetaan huomioon muuttunut toimintaympäristö ja EU:n uusi kyberturvallisuuslainsäädäntö, kuten NIS2-direktiivissä määritellyt CSIRT-verkoston (tietoturvaloukkauksia tutkivien ja niihin reagoivien kansallisten yksiköiden verkosto) ja EU-CyCLONEn (EU:n kyberkriisin yhteistyöverkosto) toimintaperiaatteet kyberpoikkeamatilanteissa sekä EU:n kybersolidaarisuussäädöksellä perustettu EU:n kyberhätätilanteiden mekanismi ja kyberreservi.

Neuvoston suosituksen tarkoituksena on täsmentää laaja-alaisten kyberturvallisuuspoikkeamien ja -kriisien käsittelyä EU:ssa sekä selkeyttää eri toimijoiden tehtäviä ja vuorovaikutussuhteita kriisinhallinnan elinkaaren eri vaiheissa. Lisäksi päivitetyn suosituksen tarkoituksena on lisätä kyberturvallisuuden yhteisharjoituksia niin EU:n sisällä kuin Naton kanssa sekä vahvistaa siviili- ja sotilasyhteistyötä kyberkriisinhallinnassa.

Neuvoston suositus perustuu alkuperäisessä komission suosituksessa vahvistetuille periaatteille, joita ovat suhteellisuusperiaate, toissijaisuusperiaate, täydentävyys ja tiedon luottamuksellisuus. Suositus täydentää kyberturvallisuustoimintaa IPCR-järjestelyjen puitteissa sekä toimii yhteen muiden EU:n kriisinhallintamekanismien (ARGUS, UCPM, ERCC, CRM) kanssa.

Neuvoston suosituksen keskeinen sisältö muodostuu seuraavista osa-alueista: 1) kansalliset kyberkriisinhallintarakenteet ja vastuut 2) EU:n kyberkriisinhallinnan keskeiset toimijat 3) varautuminen laaja-alaisiin kyberturvallisuuspoikkeamiin 4) laaja-alaisten kyberturvallisuuspoikkeamien ja kyberkriisien havainnointi 5) reagointi laaja-alaisiin kyberturvallisuuspoikkeamiin ja kyberkriiseihin unionin tasolla 6) julkinen viestintä 7) diplomaattiset toimet ja yhteistyö strategisten kumppanien kanssa 8) kyberkriisien hallintaan liittyvä siviili-sotilasyhteistyö unionin tasolla 9) kyberkriiseistä palautuminen ja 10) suojattu viestintä

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Suosituksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 114 ja 292 artiklat. Oikeusperustan mukaisesti neuvosto tekee päätöksen suosituksen hyväksymisestä määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

EU19-viestintäjaosto, 22.5.2025

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely, 28.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 28.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

—

Taloudelliset vaikutukset

—

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

—

Asiakirjat

Coreper-asiakirja 8857/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Nea Nordman, LVM, nea.nordman@gov.fi, 029 534 2228

Maija Rönkä, VNEUS, maija.ronka@gov.fi, 029 516 0022

VAHVA-tunnus

EU/455/2025

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Liikenne- ja viestintäministeriö

Perusmuistio

EU/186/2025-LVM-77

Mustonen Lauri, Tolsa Tuuli

21.5.2025

Neuvoston päätelmät luotettavista ja häiriönsietokykyisistä yhteyksistä

Kokous

Televiestintäneuvosto 6.6.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvoston teletyöryhmässä on neuvoteltu kevään aikana neuvoston päätelmistä luotettavista ja häiriönsietokykyisistä yhteyksistä.

Päätelmäteksti käsiteltiin Coreper I -kokouksessa 21.5.2025. Neuvoston päätelmät on tarkoitus hyväksyä televiestintäneuvostossa 6.6.2025. Aihe liittyy tulevaan komission ehdotukseen digiverkkosäädöksestä, jonka komissio olisi antamassa loppuvuodesta 2025.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä päätelmät.

Suomi tukee toimia digitaalisen ja maanpäällisen infrastruktuurin turvallisuuden vahvistamiseksi. Suomi suhtautuu myönteisesti erityisesti komission valkoisen kirjan ja merenalaisten kaapeli-infrastruktuuri suosituksen yhteiseen ja kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan edistää merikaapeli-infrastruktuurien turvallisuutta ja häiriönsietokykyä. (E 42/2024 vp)

Suomen näkemyksen mukaan EU:n sähköisen viestinnän sisämarkkinoita tulee kehittää digitaalisen vuosikymmenen tavoitteiden ja Euroopan globaalin kilpailukyvyn vahvistamiseksi. (E 42/2024 vp)

Suomi pitää tärkeänä tavoitetta edistää koko EU:ssa laadukkaan digitaalisen infrastruktuurin eli valokuitu- ja 5G-verkkojen nopeaa rakentumista sekä 6G-tekniikan varhaista käyttöönottoa. (E 42/2024 vp)

Suomi pitää tärkeänä rahoitusohjelmien synergioiden vahvempaa kytkemistä politiikka-voitteisiin, myös osana teollisuuspolitiikkaa, tulevaisuuden viestintäverkkojen kehittämisessä. Kokonaisuuden tulee vahvistaa EU:n innovaatiokykyä, ekosysteemistä arvonsäälähtöistä kehittämistä sekä teknologista omavaraisuutta. (E 42/2024 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että sähköisen viestinnän sääntely on jatkossakin pääasiassa markkinaehtoista ja teknologianeutraalia. Suomen näkemyksen mukaan sääntelyn taajuuspolitiikassa, verkkotoimiluvissa, keskusverkoissa ja yleispalvelussa tulee jatkossakin mahdollistaa kansallisten erityisolosuhteiden ja kansallisen turvallisuuden huomio. (E 42/2024 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että rajallisten sekä yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti merkittävien radiotaajuuksien käyttö on unionissa mahdollisimman tehokasta. Taajuus- ja toimilupapolitiikka vaikuttaa keskeisesti viestintäpalvelujen hintaan, laatuun ja saatavuuteen. Suomi pitää tärkeänä, että taajuuksien käyttöoikeuksista ja niiden yksityiskohtaisista ehdoista, kuten toimilupaprosesseista ja verkkotoimilupien ehdoista päätetään jatkossakin pääasiassa kansallisella tasolla muun muassa jäsenmaiden kansallisten erojen vuoksi. Kansallisesti tulee jatkossakin voida huomioida maanpuolustuksen ja viranomaisverkkojen taajuustarpeet. (E 42/2024 vp)

Suomi katsoo, että taajuuspolitiikan tavoitteena tulisi olla jäsenvaltioiden sitoutuminen taajuuksien nopeaan ja kohtuuhintaiseen käyttöönottoon, eikä nopeammin eteneviä jäsenmaita saa hidastaa. (E 42/2024 vp)

Suomen näkemyksen mukaan tulisi tehostaa taajuuksien käyttöä olemassa olevien sääntelyinstrumenttien ja rakenteiden puitteissa. Teknologisesti edistyneempien maiden parhaiden käytänteiden jakamista voitaisiin entisestään tehostaa. Syitä sille, miksi osa jäsenmaista ottaa taajuuksia hitaammin käyttöön tulisi arvioida kattavasti ja tämän jälkeen arvioida tarkoituksenmukaisia keinoja käyttöönoton tehostamiseksi. (E 42/2024 vp)

Suomi pitää tärkeänä EU:n yhteistä tiekarttaa, kunnianhimoista aikataulua ja tehokasta toimeenpanoa 6G:n käyttöönottoon satelliittitietoliikenne huomioiden. (E 42/2024 vp)

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston päätelmät sisältävät 34 kappaletta, jotka jakaantuvat kolmeen osaan: 1) yleinen viitekehys, 2) toimintavarmuus verkkotyyppinä monipuolistamalla ja yhteentoimivuutta lisäämällä ja 3) sisämarkkinat luotettaville ja häiriönsietokykyisille viestintäyhteyksille.

Johdannossa tunnistetaan muuttunut geopolitiittinen tilanne, joka uhkaa myös viestintäyhteyksiä. Tämä asettaa vaatimuksen uudelleen määritellä EU:n strateginen lähestymistapa viestintäverkkojen kehitykselle. Johdannossa korostetaan kattavaa lähestymistapaa kehityksen ohjaamiseksi, jotta uhiin voitaisiin vastata, erityisesti merenalaisten viestintäkaapelien ja niihin kohdistuvien EU-tason toimien merkitys huomioiden.

Päätelmissä todetaan tarve myös strategiselle lähestymistavalle, jossa huomioitaisiin teknologinen näkökulma. Nykyiset ja tulevat teknologiat, kuten tekoäly, 6G ja kvantti-viestintä sekä eri verkkotyyppien lähentymisen tulisi huomioida, ottaen huomioon myös erilaiset liiketoimintamallit ja trendit.

EU:n rahoitusohjelmien osalta päätelmissä esitetään tehokkaampaa koordinaatiota eri ohjelmien välillä.

Verkkotyyppien monipuolistamisen osalta päätelmissä tunnistetaan eri verkkotyyppien kehitys ja niiden muuttuva merkitys, esim. satelliittiviestintäteknologioiden ja -palveluiden osalta. Päätelmissä mainitaan muun muassa EU-johtoiset GOVSATCOM ja Iris2-hankkeet sekä tulevaisuuden D2D-palvelut. Päätelmissä korostetaan myös GNSS-häirintään liittyviä haasteita viestintäverkoille.

Kyberturvallisuuden osalta päätelmissä alleviivataan NIS2- ja CER-direktiivien toimeenpanon tärkeyttä. Lisäksi päätelmissä korostetaan kaikkien verkkotyyppien jakeluketjujen turvallisuuden merkitystä ja 5G-toolboxin toimeenpanon täyden toimeenpanon tärkeyttä.

Päätelmissä tunnistetaan viestintäyhteyksien merkitys sisämarkkinoille ja kannustetaan harmonisoinnin lisäämiseen tarvittaessa. Tältä osin päätelmissä tunnistetaan mahdollisuuksia markkinoiden kehittyessä ja korostetaan taajuuksien merkitystä myös uusien 6G-taajuuksien alueiden osalta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan unionin neuvoston päätelmät eivät ole luonteeltaan oikeudellisesti sitovia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU19-viestintäjaosto, 22.5.2025

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely, 28.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 28.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Neuvoston päätelmät ovat temaattisesti jatkoa joulukuussa 2024 annetuille teleneuvoston päätelmille (16644/24) Euroopan komission valkoisesta kirjasta ”Miten vastata Euroopan digi-infrastrukturitarpeisiin?” (COM(2024) 81 final). Suomi on muodostanut valkoiseen kirjaan kantansa E-kirjeessä (E 42/2024 vp).

Asiakirjat

Merkitse käsittelyn pohjana olevien asiakirjojen viitetiedot, esim. COM-numero.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Lauri Mustonen, liikenne- ja viestintäministeriö, puh. 0295342252
Tuuli Tolsa, liikenne- ja viestintäministeriö, 0295342074

VAHVA-tunnus

EU/186/2025
Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Satelliittiyhteydet strategisen riippumattomuuden osatekijänä; periaatekeskustelu

Kokous

Televiestintäneuvosto 6.6.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n televiestintäministerit käyvät neuvostossa 6.6.2025 periaatekeskustelun aiheella ”Satelliittiyhteydet strategisen riippumattomuuden osatekijänä – tarvitaan kokonaisvaltainen lähestymistapa”.

Aihe liittyy tulevaan komission ehdotukseen digiverkkosäädöksestä, jonka komissio olisi antamassa loppuvuodesta 2025, sekä EU:n valmistautumiseen seuraavaan Maailman radioviestintäkonferenssiin.

Suomen kanta

Suomi pitää tärkeänä, että sähköisen viestinnän sääntely on jatkossakin pääasiassa markkinaehtoista ja teknologianeutraalia. Suomen näkemyksen mukaan sääntelyn taajuuspolitiikassa, verkkotoimiluvissa, keskusverkoissa ja yleispalvelussa tulee jatkossakin mahdollistaa kansallisten erityisolosuhteiden ja kansallisen turvallisuuden huomioinen. (E 42/2024 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että rajallisten sekä yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti merkittävien radiotaajuuksien käyttö on unionissa mahdollisimman tehokasta. Taajuus- ja toimilupapolitiikka vaikuttaa keskeisesti viestintäpalvelujen hintaan, laatuun ja saatavuuteen. Suomi pitää tärkeänä, että taajuuksien käyttöoikeuksista ja niiden yksityiskohtaisista ehdoista, kuten toimilupaprosesseista ja verkkotoimilupien ehdoista päätetään jatkossakin

pääasiassa kansallisella tasolla muun muassa jäsenmaiden kansallisten erojen vuoksi. Kansallisesti tulee jatkossakin voida huomioida maanpuolustuksen ja viranomaisverkkojen taajuustarpeet. (E 42/2024 vp)

Suomi pitää tärkeänä EU:n yhteistä tiekarttaa, kunnianhimoista aikataulua ja tehokasta toimeenpanoa 6G:n käyttöönottoon satelliittitietoliikenne huomioiden. (E 42/2024 vp)

Euroopan strateginen kilpailukyky sekä häiriönsietokyvyn vahvistaminen vaativat tehostettujen riskinhallintatoimien lisäksi lisäpanostuksia kriittiseen digitaaliseen infrastruktuuriin, kuten mobiiliverkkoihin, merikaapeleihin, satelliitteihin, datakeskuksiin, tulevaisuuden teknologiaratkaisuihin ja kriittisiin teknologioihin sekä eurooppalaisten arvoketjujen kehittämiseen. Osana tätä kokonaisuutta tulee tunnistaa korkean kyberturvallisuuden tason ja osaamisen merkitys Euroopan kilpailukyvyllä. (E 58/2023 vp)

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajan tausta-asiakirjan (8784/25) mukaan tavoitteena on löytää tasapaino taajuushallinnon prosessien yksinkertaistamisen ja harmonisoinnin sekä kansallisten erityspiirteiden kunnioittamisen välillä. Tavoitteena on parantaa satelliittitaajuuksien sisämarkkinaa ja keskustella keinoista, joilla sisämarkkinoiden taajuushallintaa voisi yhtenäistää ja siten helpottaa yritysten markkinoillepääsyä taaten myös yhtenäiset pelisäännöt EU:n sisämarkkinoilla.

Tausta-asiakirjassa korostuu satelliittimarkkinoiden rajat ylittävä luonne. EU:ssa on jo aiemmin luotu MSS 2 GHz -taajuuskaistalle EU:n yhteiset valinta- ja luvitusprosessi, jolla myönnettiin kaksi käyttöoikeutta vuonna 2009. Kyseisen taajuusalueen käyttöoikeuksien uudelleen myöntäminen on käynnissä EU:ssa.

Lettan ja Draghin raporteissa ehdotettiin tehokkaampaa sähköisen viestinnän sisämarkkinaa, jonka keskiössä on taajuushallinta. Tänä vuonna annettava Digital Networks Act -ehdotus (DNA, digiverkkosäädös) tulee todennäköisesti ehdottamaan keinoja, joilla helpotetaan investointeja viestintäverkkoihin ja parannetaan EU:n kilpailukykyä ja suvereniteettia luomalla aito sisämarkkina viestintäyhteyksille, sisältäen koordinoitumman EU-taajuuspolitiikan. Digiverkkosäädöksen odotetaan ottavan kantaa myös satelliittitaajuushallinnon keskittämiseen EU-tasolla.

Puheenjohtajan tausta-asiakirjassa nostetaan yhtenä teemana satelliittiyhteyksien mahdollisuudet paitsi yhteyksien parantamisessa haja-asutusalueille, myös sen roolista turvallisuuden, resilienssin, kriisinhallinnan, puolustuksen ja muiden kriittisten asioiden parantamisessa. EU on pyrkinyt varmistamaan suvereniteettisuutensa satelliittiyhteyksien osalta GOVSATCOM- ja IRIS2-ohjelmilla. Avaruustoiminnan merkitys turvallisuudelle, puolustukselle ja huoltovarmuudelle on todettu myös Suomen uudessa Avaruusstrategiassa 2030 (2025:6).

Tausta-asiakirjassa mainitaan lisäksi EU:n satelliittijärjestelmien ja niiden tarjoamien palveluiden, kuten GNSS Galileon suojeleminen häirinnältä. Tärkeänä nähdään myös valmistautuminen WRC-27-konferenssiin ajoissa, jotta varmistetaan EU:n intressit maailmanlaajuisessa taajuushallinnossa. Tausta-asiakirjan mukaan on tärkeää valmistella proaktiivisesti ja koordinoitusti EU:n yhteinen kanta, jotta varmistetaan EU:n kilpailukyky ja strateginen autonomia satelliittiviestinnän nopeasti kehittyvällä alalla.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU19-viestintäjaosto, 22.5.2025

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely, 28.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, 28.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Periaatekeskustelulla ei ole taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Taajuusasiat liittyvät tulevaan digiverkkosäädökseen (DNA).

Asiakirjat

8784/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Sofia Lindbäck, LVM, sofia.lindback(at)gov.fi, +358 295 342 165

VAHVA-tunnus

EU/186/2025

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite